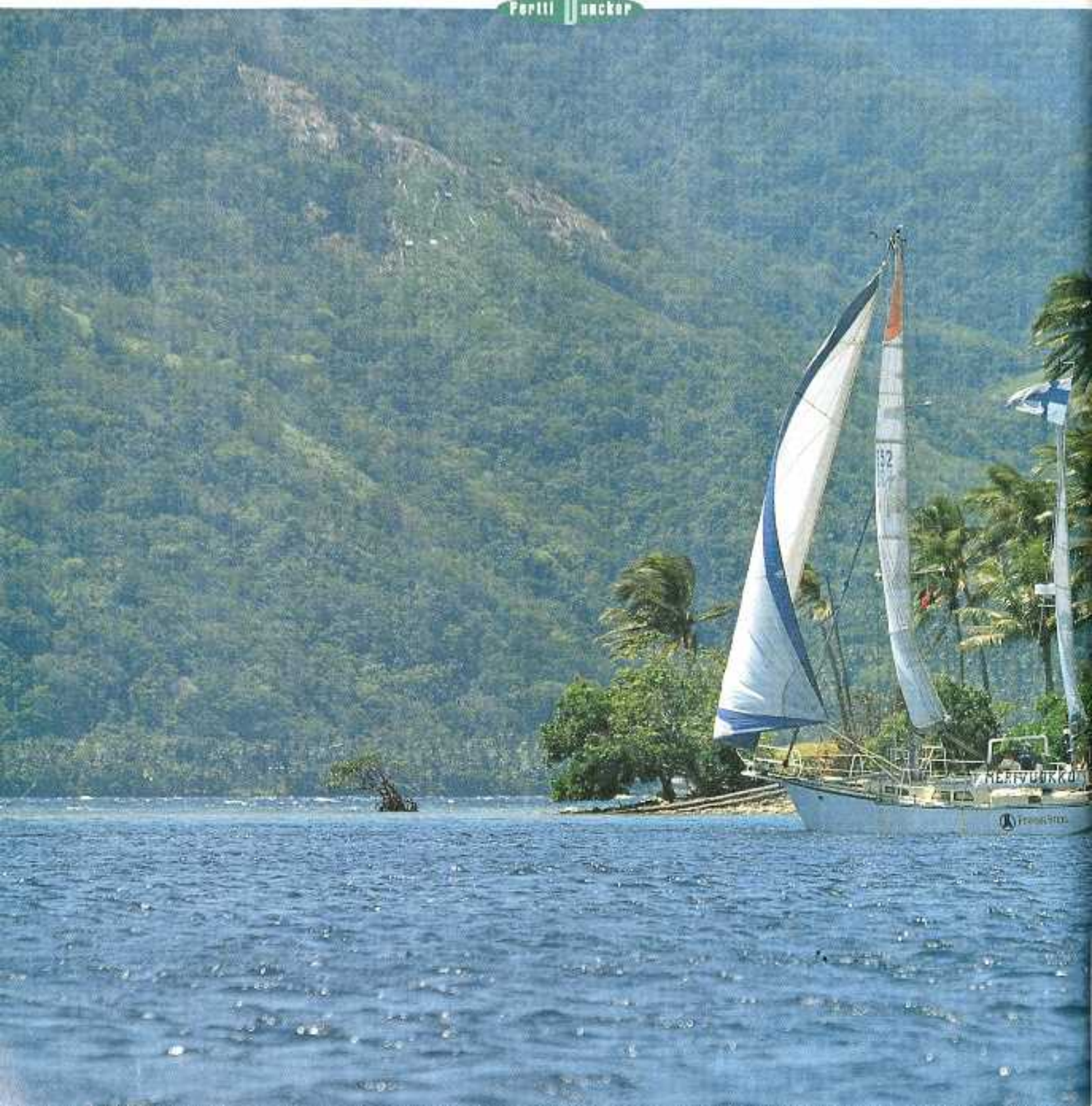

Dunckerin tusina

Portti Duncker

Indonesia, Fergusonin saari.

Huomasin ilokseni, että purjehdittuani 20 vuotta olin ylittänyt suomalaisen kateuden kynnyksen vihdoinkin Singaporessa. Sain muutamia kirjeitä veneilijöiltä, jotka olivat jo tehneet ratkaisevan päätöksen – ilmoittaneet maailmanympäripurjehduksen lähtöpäivänsä ja kyselivät muutamia neuvoja, vaikka tarvitsivat kaikkia.

Papua-Uusi-Guinea: Goodenough, Wailangin kylä. Vieraat ovat saapuneet kyläiskanootteineen. 300 asukasta. Kauppa, kirkko ja laituri kävelymatkan päässä seuraavassa kylässä. Vesi +26. Ei muita vierasveneitä. Korallit alkavat ankkuripaikan vierestä.

Veneen valintaa heidän ei enää tarvinnut ajatella, mutta tiedän, että sitä kirjoittamiseen ottaa jokainen veneilijä oman kantansa, kuin uskontoon ja politiikkaan etenkin näin kesälomapurjehdusten alkaessa.

Vene

Veneen on hyvä olla alrikattu, asuttava ja tiivis. Koolia ei ninkään ole väliä. Yksinpurjehdijalle riittää varmasti jo 8,5-metrinen. Pari henkeä selviää 10-metrillä ja 11-metriseen sopii pari lasta lisää. 12,5-metrinen on yläraja. Sitä suuremmilla veneillä on muu käyttöarvo kuin maailmanympäripurjehdus. Stuurauksenhulluus, edelliseltä halvalla saatu kekkeneräinen, luulo, että iso on turvallista tai vaakraustorjinta. Niiden huoltaminen on työlästä, satamamaksut ovat kalliit, ankkurit ja purjeet ovat isot ja raskaat käsitellä miehistöä tarvitaan enemmän kuin kaksi. Niissä on mukava asua, mutta vain kunnon satamassa.

Koon kannalta tärkeintä on, että saloni on vapaa nukkujista satamaolosuhteissa ja jokainen voi herätä, koska haluaa ja siirtyä sinne toista häiritsemättä. Jos kuitenkin olosuhteiden pakosta jonkun pitää nukkua salongin puolella, olkoon se sitten lyhyemmän aikaa veneessä mukana oleva tai vähimmäällä unella toimeentuleva.

Veneen runkomateriaaleista teräs on turvallisin ja luja. Usein myös rumin (kantit ja ruoste).

Alumiini on kallista, siihen saa kirveellä lyöttyä reiän, vaikk...

... kei olisi kirkkosmieskään ja korroosio syö sen merivedessä jo teräsveneen vieressä seisossaan.

Lujitemuovirunko on yleisin, ovathan useimmat ensimmäisellä maailmanympärimatkallaan ja kauneusarvot kotiastamassa ovat olleet tärkeämmät kuin lujuus. Merellä ja etenkin mahdollisissa pohjakosketuksissa syntyneet hankalasti korjattavat vauriot maailmalla ovat kuitenkin muuttaneet useimpien mielen ja seuraavaksi runkomateriaaliksi ho haavoilevat vahvinta mahdollista, eli terästä sen toistaiseksi ratkaisemattomista epäesteettisistä arvoista huolimatta.

Betonin niin kuin puunkin katsen tämän jutun puitteissa parhaiksi sokkeli- ja kesämökkitarpeiksi. Katamaraanit, trimaraanit, taittolapopotkurit ja nostokölit kuuluvat viikonloppuharrasteisiin.

Kutteririki rullapurjeilla on paras. Tällöin kovallakin tuulella päästään hyvin helposti pieniin ja mataliin mutta tehokkaisiin keulakankaisiin vain avotilasta viinasilla rullaa veivaamalla. Myrskyssä jätetään vain pienempi purje käyttöön (fokka tai jibi). Läpilatottettu laopurje ja yksiköysireivaus avotilasta tai rullaiso maston sisällä (kallis) tai takana (vähän käytetty).

Sopiva syväys alle 12,5 metrin veneissä on noin 2 metriä ja alio. Syvyyksen madaltaminen keinoitekoisesti matalampiin paikkoihin pääsemiseksi puolella metrillä on tietämättömien unelmoijien teoriaa. Sama kuin sanoisin että Merivuokon riki on vain 12,5 metriä korkea sen takia, että sovitiin matalampien siltojen alta, vaikka pelkään lähestyä vain 20-metristsäkin siltaa.

Vähävetisiin paikkoihin pääseminen vaatii teräsvenettä, yrittävästä mielestä ja tyyntä ylävettä!

Kartat

Maapallosta on tehty paljon merikarttoja amerikkalaisten, ranskalaisten ja englantilaisten voimin. Useimmin käytetään Englannin Amiraalitein 5 500 kartan valintalettoa (Maritum/Krause). Minulla on mukana 350 karttaa. Olsin hyllyt toimeen paljon vähemmällä, mutta hyvällä kartalla on tietysti turvallista ja etenkin huonoissa

Indonesia: Päiväntasaajan kylä Pena'ah. 300 asukasta. Kaksi kauppa. Muslimiminareetti. Laituri ylävedellä. Vesi +27. Kaksi kuukautta aikaisemmin oli pysähtynyt kolmen veneen ryhmä.

Fidži: Beqan saari. Keitetyt merimakkarat kuivataan auringossa ja toimitetaan Japaniin. Nacevan kylässä on 200 asukasta, kauppa ja hirkko. Vesi +26 astetta. Ei muita vierasveneitä.

Saavimme yhdelle lukemattomista Indonesian auboista saarista Päiväntasaajalla. Vesi +27. Ei muita vierasveneitä.

Tonga: Yavaun saaristo. naiset ovat tulleet myymään yhden kalan, muutaman sitruunan ja banaania. Vesi +23. Pääkaupunki Neiafussa 70 vierasveneitä. Muilla saarilla yksittäisiä tiloja ja kymmeniä vierasveneitä ankkuriissa.

olosuhteissa hyvä purjehtia. Normaali maailmanympäripurjehtaus päiväntasaajaa seuralleen tapahtuu kuitenkin useimmin hyvissä ilmoissa, karittomissa ja kirkkaissa vesissä.

Itämeren kaksi karttaa ovat juuri noita mittakaavaltaan 1:500 000, joilla on hyvä harjoitella Kieliä. Samassa suhteessa riittävät useimmat rannikkokartat, jos mukana on satamaopaskirjoja. Englantilaisista ja amerikkalaisista venelohdistä löytyy paljon kirjayhtiöiden luetteloa, jossa on erikseen mainittu pilottikirjat.

Meret ylitetään omilla kartoilla, ellei piiristettä ja vain lyöddä GPS:ään Barbadosin koordinaattoja ja purjehtia Atlantin yli kolme viikkoa reitipistettä kohti!

Jokaisessa satamassa on vastaantulijoita ja ainakin samaan suuntaan menijöitä, joita kysymällä saa kartat ja oppaat kopioitavaksi – niin laivonta kuin se onkin. Vain meille pionveneläjille se suotakoon.

Ratkaise etukäteen, miten pysyt kartalla, jos GPS menee ryykäksi. Minulla on käytössäni Tamayan NC-77 laskin, sekstantti ja ohjelmaan kuuluu sen ajoittainen harjoittelu. Vain aurinkon alituista näkymistä on vielä ole pystynyt ratkaisuun.

Ruoka

Ruoka ostetaan Kielistä Holtenaan sulun ulkopuolelta Tiessestä tai Kieliin Pursiseuralta, johon joka päivä jaetaan toisen verovapaista ruokia toimittavan listat ja tavarat toimitetaan laiturille.

Seuraava paikka on ilman muuta Kanaria ja Panama. Sen jälkeen ollaankin sitten tavallisten suurmyymälöiden armolla. Ranskan Polynesian ruokakaupat kannattaa jättää käymättä, jos mahdollista.

Naudanlihaa kannattaa harkkia heti vaikka koko matkalle muutama sata purkkia, jos sen hinta on noin 6-7 suomalaista markkaa 340 g (12 oz) purkilla. Malesiassa ranskalaisen vastaavan tuotteen hinta on kauhistuttava: 11 mk.

Peninan käyttöön tottuneen kannattaa opetella riisin syömistä, se on helppoa ja siihen nopeasti tottuu käyttämällä oikeita mausteita.

Muut ruokatarvikkeet ovat vain

lisukkeita ja jokaisen omien mieltymysten mukaisia.

Kalastus purjehtimassa kuuluu harrasteisiin, ei ruoanhankintaan.

Maahantulo

Käytännö poikkeaa yhtiä paljon kuin kieletkin. Tärkeintä kuitenkin on saada kasin maahantuloviranomaisen (immigrant) tai tullin (custom) ja passiin leima. Silloin on hoidettu jo tärkein muodollisuus. Samalla tietysti selviä muidenkin papereiden tarve ja virkamiesten osoitteet. Muut voivat olla satamamestari (harbour master), laivaasto (navy) ja terveystarkastaja (quarantine).

Helppimmalla solviää taas muitta purjehtijoita kysymällä. Keltaista Q-lippua on hyvä pitää yhäällä, kunnes leima on passiassa.

Veneessä on turha vanheta tultitolkulla ja odottaa viranomaisia. Useimmissa maissa viranomaiset viis välittävät muista kuin papereistaan. Paperit vain mukaan ja kyselymään.

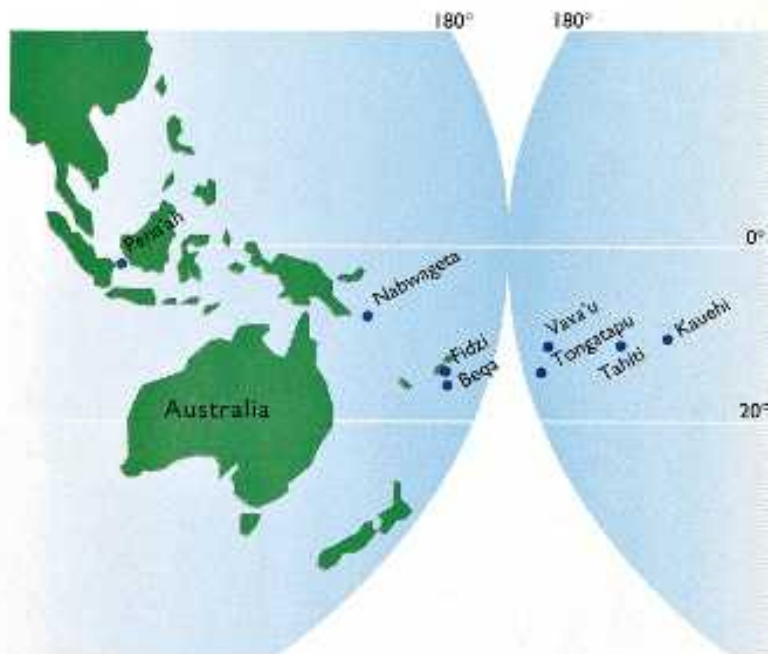
Papereina tarvitaan voimassa olevat passit ja merenkuluhallitukselta kansainvälinen luovutustodistus, joka vanhenee vuodessa. Vaan ei hätää: sen voimassaoloajasta ei kukaan välitä. Euroopan ulkopuolella vaaditaan myös usein edellisen sataman uloskirjoituspaperi. Huviveneen kuljettajakirjaa (minun tapauksessani 1323/76) on minulta kysytty vain kerran Tasmanian Hobartissa, enkä silloinkaan sitä enää löytänyt. Usein tarvitaan myös miehistöluetteloa (crew list), mutta sitä varten monissa maissa on omat lomakkeensa täytettäväksi.

Lähtessä tehdään samat paperit uudestaan.

Aikataulu

Aikataulu, niin kuin aikakin, on muuttuva käsite. Lyhyttä aikataulua on vaikeampi noudattaa kuin pitkää. Suoralla reittiaunelmalla on vaikea kiria eli oikeista. Aikataulun noudattaminen edellyttää kulloinkin vallitsevien ja paikallisten tuulien ja virtojen ennakkotietoa (ja myös niiden toteutumista).

Aikataulun pitkeytymiseen voi vaikuttaa edellä mainittujen sääolojen muuttuminen, mahdolliset venevauriot, sairaudet, väsyminen tai ihmismielen

muutokset, jolloin ikävä kotia, väri-TV:tä ja aamuaisesta sanomalehdestä luettavia venovieraitten ihmisten aikaansaamia uutisia kohtaan loppuu. Nopeutumiseen vaikuttaa vain varojen loppuminen.

Raha

Amerikan dollari vaihtuu edelleen joka maan pankissa. Ecn ei. Visa ja American Express pätee suuremmissa kaupungeissa ja turistikeskuksissa. Joskus myös automaateissa.

Rahan tilaaminen kotimaasta onnistuu. Valtaan vain joku suuri paikkalispankeista, johon raha kotimaasta pyydetään lähettämään omalla nimellä. Rahan toimittaminen voi onnistua kahdessa päivässä (Malesia) tai viikossa (Singapore). Raha on syytä muuttaa jo lähetettäessä kohdemaan valuutaksi, kun se on perillä, sen voi vaihtaa miksi haluaa.

Satamat

Ankkuripaikat ovat useimmiten ilmaisia. Satamat eivät. Sokkeloista kaupungeista voi löytää etsimällä ilmaiset ankkuripaikat tai kalastusalueen kyljen. Parhaat paikat ovat tietysti pikkusaaristojen lahdensoukamat, jokuomal tai saarten välit.

Tyyrellämerellä vallitsevien tuulien alueella niin kuin Karibialla on riittä tietysti vain saaren suojan puoli.

Kielitaito

Minä jos joku olen paras kirjoittamaan kielitaidottomuudessa. Näille, jotka jotenkin englannin hallitsevat, on turha asiasta puhua. Kielitaidottomuus ei kuitenkaan ole este maailmalle lähtemiseen niin kauan kuin aellaisista maailman kattavaa lakia ei ole kirjoitettu ja hyväksytty.

Kiinaa puhuu yli miljardi ihmistä ja Kinassa Espanjan ja portugalila äänkkää 600 miljoonaa. Venäjää, japania ja indonesiaa puhuu 600 miljoonaa ja vielä tongaa 86 000, vain 2 miljardia muuta kieltä puhuvaa mainitakseni.

Kielitaidottomuus on etupäässä viranomaisen asia ja lopulta yhteispehilla nuo vähät paperit, joista odolla korroin, on aina täytetty. Viranomaisen löytäminen saattaa kielitaidottomana tuottaa enemmän hankaluksia.

Suomalaispoliisit pysäyttivät saksalaisautodijan ylinopeudesta ja kirjoittivat sakkolapun. Saku alkoi tiukata, osaattelo sakkaa osaattelo englantia, osaattelo ranskaa. Poliisit vastasivat: "Nou". Saku lähti lapuineen vihaisena päätänsä ravistellen. Poliisi sanoi toiselle: "Siinä näit, mitä apua on kielitaidosta".

Papua-Uusi-Guinea: Nabwage-ta. Pimeyden ja yhteisen tunnin lauluhetken odottelua. 150 asukasta. Ei kauppaa, laituria, eikä juomavettä. Vesi +26. Korallit alkavat ankkuriipaikan vierestä. Neljäs vierasvene miesmuistiin (15 vuotta).

Myrsky

Tiedän, että myrskystä kirjoittamiselle riittäisi joka numeroon lukijoita niin kuin lauhduttamisestakin kirjoittamiselle löytyy. Kokemukseni aiheesta 20 vuoden ajalta ovat kuitenkin väjäväiset.

Lähestyessäni 100 000 mailin purjehdittua matkaa olen joutunut kenties kymmeneen myrskyyn. Myrskystä kirjoittavat mielellään "opettajat" - vähemmän kokeneet.

Tärkeintä on ajoissa saada vene niin hyvaan pakettiin, ettei naruja ja nappuloita tarvitse enää käydä korjailemassa. Siirtyä sisätiloihin ja lukita luukut. Tehdä olonsa mahdollisimman mukavaksi ja jättäytyä hetkeksi suurempien voimien armoille ja odottaa parempia aikoja, kuin sodassa pommisuojaussa istuessa.

En ole myrskyissäni käyttänyt ajoankkureita, reivejä, myrskypurjeita enkä tähytännyt, vaan paketoitunut purjeet. Minulle on riittänyt fatalistinen asenne, merisairaus ja punkka.

Nämä ohjeet eivät tietysti sovellu rannikko-olosuhteisiin, mutta nyt ollaankin merellä, eikä lähdenpoukamissa.

Vuosihuolto

Vaikkei muuta huoltoa tarvitsikaan, on pohjan puhdistus ja uusien myrskykymaalien maalauksen kerran vuodessa pakollista, matkanteko hidastuu muuten kohtuuttomasti.

Huoltoon kannattaa varata aikaa, koska usein ylös ei pääse heti kun sitä haluaa. Telakka voi toimia, jos se on voimakkaalla vuorovesialueella ja kaikilla vain yläveden virtaamattomalla osalla. Klakot eivät yllä pitemmälle, eikä venettä voi ajaa sivuvirrassa kelkkaan.

Telakalla on kiire ja palkat on varattu kenties viikoksi, enemmäksi aikaa. Jos pystyy soittamaan etukäteen, tämä ongelma tietysti korjaantuu sillä. On kuitenkin syytä tehdä tällöin kirjallinen vahvistus faxilla, muuten asia saattaa olla unohduttu.

Telakointihinnat ovat olleet 1 200-2 000 markan luokkaa.

Korjaukset

Osien ja välineiden riikkoutuminen on aina ongelma sekä rahallisesti, mutta etenkin niiden korjaamisen tai uusien hankkimisen kannalta. Useimmiten mitään elektronista osaa ei saa korjattua inhimillisessä ajassa. Ainoa, joka kaikista satamista löytyy, on mies moottorin viereen ihmettelemään. Loppuloksen kannalta varminta on rahan meno. Monesti tietysti viankin löytäminen, mutta varaosien odottelu taas on "manjanaan", joka ei käytännössä tarkoita kuin "huomenna", vaan nimen omaan "ei tänään".

Olen saanut viiden vuoden aikana ainoastaan Lucaksen laiturin uudet hylit ja GPS:ään uuden antennin johdon.

Rädiot, TV, hitsauskone, akkulaturi, inverterit, korvalappustereot, videokamera ja CD-soitin ovat vain käyneet näynteillä korjaamolla. Eivät ne purjehdusvälineitä olekaan, mutta matkalla tarpeellisia.

Posti ja puhelin

Posti pelaa yleisesti ottaen hyvin. Nopeimmillaan Pääsiäisaarilla, Australialla ja Singaporeen viidessä päivässä. Normaalina aikana voidaan kuitenkin pitää kymmentä päivää ja yli kaksi viikkoa viipyvät lähetykset voivat yhtä hyvin olla matkoilla maailmalla kuukaudenkin.

Postioitteeksi riitti esim. Duncker, Poste Restante, Darwin, Australia. Nimenä on parasta käyttää vain yhtä mahdollisuuksista. S/Y Merivuokko/Pertti Duncker vei kirjeen lokeroihin S tai M tai P tai D.

Poste Restante kelpaa kaikilla, vaikka se englanninkielisissä maissa kulkeekin nimellä General Delivery. Jokaisessa kaupungissa Poste Restante on pääpostissa (General Post Office, G.P.O.).

Puhelimissa on monissa

maissa automaattinen vastapuhelumahdollisuus, jolloin numeron näppäilyn jälkeen puhutaan suoraan suomea Helsinki Telen kanssa.

Puhelumatkat ovat noin 20 mk/minuutti ulkomailta soitettaessa.

Faxin lähettäminen onnistuu telekonttoreista ja myös vastaanottaminen. Pursiseuroilla on myös usein sama mahdollisuus, joskin vähän kalliimpi. Faxilla keskustelu on aina edullisempää kuin puhelimen käyttö. A4-arkille sopii paljon asiaa ja kysymyksiä, joihin ei kenties kuitenkaan heti puhelimesta saisi vastausta. Faxin lähettäminen maksaa noin 20-30 mk ja vastaanotto 5 mk.

Paras paikka

Vene vaappuu rauhallisesti ankkurissa aitamatkan päässä rannasta. Palmut nojaavat valkoisen korallihiekkarannan yllä kirkkaaseen tyneeseen veteen. Veden kalvon läpi kymmenen metrin päästä alkaa tummempi koralleja kasvava vyöhyke kalloineen. Joskus kuuluu kookospähkinän äänekäs tömpsähdys sen pudotessa maahan.

Pieri kyläpahanen on riemen takana. Ihmiset ovat hymyileviä ja seurallisia, vaikka seurustelun alkuun pääseminen ensin takelteekin. Kylässä päivittäin kävellessä kuitenkin aina useampi rohkaistuu huomonen sanomiseen ja lopulta kotinsa pyytämiseen. He tarjoavat hedelmiä, vihanneksia, kalaa ja mitä vähistään voivat. Lopulta voit istua keraan häiritsemättä, missä haluat ja seurata mielin määrin heidän "oikeaa" elämäänsä. He käyvät vastavuoroisesti veneessäsi vierailulla.

Irina ja vesi on kuin maitoa ja kevyt tuuli poistaa hikoihin. Tällaisestako olet vuosia haaveellut?

Tässä minun paratissini toistaiseksi. Jätin Etelä-Amerikan mainitsematta. Karibialla niitä oli, mutta kymmenen vuotta on muuttanut maailmaa paljon.

Tähän asti parhaita paikkoja ovat olleet Papua-Uuden-Guinean itäpuolen saaret (Nabwage-ta), Tuamotun saariston lukuista pikku atolit (Raroia, Kauehi), Tongan Ha'apai ja Vava'u saaristot, Indonesiassa jokaisen pikku kalastajakylän edusta ja Fidzilla Beqa Surven edessä. ■